

המלחמה כיום - בסימן תמורות

המלחמה כיום - בסימן תמורות

א.א. ג.נ. - מיוזר י.פ.פולר

לפני למעלה מחמישים שנה כתב הוגה הדעות האמריקני ויליאם גיימס, בספרו "זכרונות ועיונים": "כל מלחמה מעודכן חייב היה לקבוע כי, שלום, המלחמה הייתה הם - פעם בכוח ופעם בפועל. יתכן אפילו שיהיה זה סביר לומר כי התחרות החריפה בהכנות למלחמה עלידי האומות השונות - היא היא המלחמה האמתית, המתמידה ושאינה יודעת הפסקה וכי מערכות אינן אלא כעין אימות פומבי של עדיפות הכוח שהושגה במשך ההפסקות המכונות, שלום".

בימיו של ויליאם גיימס היו ההכנות למלחמה, ועריכתה, עדיין מעשים פשוטים - בהשוואה לזמננו: צבאות וצייים, הגם שנבדלו בכמות ובאיכות, דומים היו למדי בכל מדינות התרבות. הם היו מכשירים מדיניים, שתכליתם ה"שלילית" היתה לעמוד מאחורי הדיפלומטיה בימי שלום - וע"י כך להגיא את המלחמה מלפרוץ; וכאשר מטרה זו לא הושגה -

הרי התכלית ה"חיובית" המוטלת עליהם היתה אזי להביס את האויב, כדי שניתן יהיה לכוון את היחסים הדיפלומטיים מחדש ע"י חוזה שלום שיושג בדרך משאומתן.

היום הפכה פשטות זו לסבך, המאמת משנה אימות את הגיגו של גיימס. התחרות התכונה למלחמה, על כל חרי פותה הדרכה - הופכת יותר ויותר למלחמה האמתית המת מידה והבלתי פוסקת. מכיון שצורות המלחמה האפשריות נתצו, נמצאו חיים בעידן של פרדוקס: אנו מתכוננים למלחמה שאיש אינו חפץ לערכה; אין אנו עושים אלא בסיון רפה לנצח באותה מלחמת הדיפלומטיה המתנהלת עתה מדי יום ביומו; והרינו מזניחים ~~כפי שצונו להלן~~ את ההתכוננות למלחמה מאותו סוג שבכל רגע עלולים אנו להיקרא לערכה.

כיצד נהווה מצב דברים זה, "עולם הפוך" זה?

פיצוץ האטום הפוליטי ותוצאותיו

שתי סיבות לדבר. מצד אחד — התמורה שבאה בעצם מושגי מלחמה וניהולה — שאפשר לכנותה "פיצולו של האטום הפוליטי", בעיקר כתוצאה מתפיסות המלחמה שפותחו החל מ־1917 ע"י לנין וממשיכיו, ונמצאו להן אח"כ ממשיכים ואף מחקים במחנות שונים; לעומתה — פיצול האטום הפיסי, ש־בוצע בידי מדענים "מערביים" ב־1945.

לנין ראה כי הלוחמה החדשה הנה מורבעת: מדינית, כלכלית, פסיכולוגית וצבאית. מכך הסיק שיתכן ומסע־מלחמה יוכל להתנהל — ואף להיות מוכרע — בטרם יירא כדור יחיד. על־כן הפך את אמרתו הנודעת של קלאוזוביץ: "המלחמה היא המ־שכה, באמצעים אחרים, של המדיניות" — וקבע תחתה כי "המדיניות היא המשכה של המלחמה, בכל האמצעים".* ופירושו של דבר — קביעת מצב של מעין "לוחמה מת־מדת" עד שתוכרע סופית האבקות־עולמית. המשתמע מכך הוא כי ככל שמלחמה כזו ("מלחמה מהפכנית") תנוהל ביתר יסודיות וחריצות בחזיתות המדיניות, הכלכלית והפסיכ־כולוגית — כן יפחת הצורך לנהלה בחזית הצבאית, ומאידך גיסא, ככל שיפחת הצורך בלוחמה צבאית — כן ניתן יהיה להרחיב את תחומה של לוחמה־מהפכנית מובהקת. המלחמה האידיאלית, בהמשכה־עד־גמירה של תפיסה זו, היא כביכול מלחמה־ללא־דם.

פיצוץ האטום הפיסי ותוצאותיו

פיצול האטום הפיסי הוליד את הלוחמה הגרעינית; אפשר אולי לומר: לא אורח־מלחמה חדש־בתכלית, כי אם הרחבה מדהימה לאותה עצמת־הרס שהושגה ע"י ההפצצה־האסטר־טגית במלחמת־העולם השנייה — שהיא גופה לא היתה אלא גלגולן של ההרעשות־הארטילריות האדירות ממלחמת־העולם הראשונה שהועתקה עתה מן הקרקע אל האויר ומישורה הוטה ממצב אופקי למצב מאונך. בניגוד לתפיסת־המלחמה ה"מורבעת" שצוינה כאן — העלתה הלוחמה־הגרעינית את ההתקפה הפיטית ממקום אחרון בסדרת־הקדימות למקום הראשון, והציבה התקפה־פיטית זו על בסיס של המוחלט, ושל מעשה ללא־סייג.

משתי תפיסות אלה צמחו שלושה סוגי־מלחמה:

- מלחמה־גרעינית ב"דרגה ראשונה" — בלתי־מוגבלת במטרתה;
- מלחמה־"מקובלת", עם או בלי שימוש בכלי־זין גרעיניים מ"דרגה שנייה" — מוגבלת במטרתה;
- מלחמה מהפכנית — מלחמה בחזית המדינית, הכלכלית והפסיכולוגית — מטרתה גזירה־מראש, נעיינָג בשלושה אלה בזה־אחרי־זה.

*

הפצצה האטומית הראשונה, שהוטלה על הירושימה והסבה 180,000 מתים ונפגעים, הוגדרה כ"כלי־נשק בן 20 קילוטון" — דהיינו, שעצמת־הנפץ שלה הוה להתפוצצותם של 20

(*) נוסחה לגמרי מקבילה לזו, נקבעה ע"י מי שהיה ממונה על מכונת־המלחמה הגרמנית בשנותיה האחרונות של מלחמת־העירא, הר־א שונה, הגנ. לודנדרף, בכתביו בשנות השלושים של המאה. — המער.

אלף טון של ט.ט.ט. מאז הגענו לכך כי הפצצה רבת־העצמה ביותר בין אלו שכבר הופקו או שמדובר בהפקתן היא "בת 20 מגאטון" — השוה ל־20 מיליון טון של ט.ט.ט. מקורות בריסמך קובעים כי בלי להביא בחשבון את גורם משב הרוחות — עשויות 50 פצצות בנות 20־מגאטון, מכור־נות־היטב, להסב תוך שעה אחת 40 מיליון אבדות באר־צות־הברית, או 30 מיליון בברית־המועצות; וכי, בגין ההרעלה הרדיואקטיבית והרוחות שוטפות־העולם, "מי שיה לום באויבו, ויהי המרחק אשר יהיה — יהלום בד־בד בכל המדינות הלוחמות, בכל המדינות הניטרליות, בכל מדינות־בריתן ובר־עצמן".

דבר זה הופך את הפצצה האטומית, בתורת נשק לחסרת כל הגיון; על כן, מלחמה גרעינית ללא־סייג הועתקה לתחומה של הדיפלומטיה, היא היתה למכשיר לחניעת מלחמה ולא לעשיית מלחמה; דהיינו, למה שקרוי "נשק־הרתעה". תפיסה שלילית־לחלוטין זו כה העסיקה — מאז הירושימה — את המחשבה האסטרטגית האמריקנית והבריטית עד שהיתה לגורם־הציר, עליו סבה כל מדיניות ההגנה של מעצמות אלה, והיא מונעת מהן קביעת מטרה חיובית. אפילו יטען הטוען שאין זה כך, וכי מניעת המלחמה, כשלעצמה, היא מטרה חיובית — הישנו הגיון בדבר? ודאי שלא, כיון שזו מרתיעה רק סוג אחד ממספר סוגי־המלחמה מלפרוץ; בעוד שהאחרים — משהוצא הלז מכלל־אפשרות — ניתן־גם־ניתן לעסוק בהם לתיאבון ובאורח חופשי, ממש. כאשר היה הדבר לפני בוא הנשק הגרעיני אל חלל־העולם, או, כפי שכותב ד"ר קייסינגר בספרו "כלי־זין גרעיניים ומדיניות חוץ": "נשק־הרתעה, שהמחזיק בו ירא להפעילו למול אתגר — חדל להרתיע".

המדיניות השלילית - מסוכנת

הנקודה שיש לשים לה לב היא שקו שלילי זה, הנקוט בידי המערב, הולם להפליא את הדרוש בשביל ההתקפה־המהפכ־נית "החיובית" — אשר, אם לא תתקל בתגובה מסוגה־היא, הרי גובר כוחה ככל שסומכות אמריקה ובריטניה יותר על כלי־זין המגבילים יכולתן לנהל מלחמה שאינה גרעינית. מכיון שכלי־זין גרעיניים הם בבחינת "צינה", ולא בגדר "חרב" — מקיימת רוסיה את הצבא ה"מקובל" רב־העצמה שבעולם; אך לא משום שכונתה היא לנטוש את מדיניותו המהפכנית של לנין; ההיפך מזה — היא עושה זאת כדי לחזק מדיניות־המהפכנית זו.

מענה המערב - נשק־גרעיני טקטי

תשובתן של מעצמות־המערב היתה: לפצות עצמן על נחיי־תותם המספרית של כוחותיהן־הלוחמים ה"מקובלים" — על־ידי תגבור אלה בכלי־זין גרעיניים טקטיים, בעלי עצמה מוג־בלת; וזאת לא על־ידי יצירה כוח־מחץ גרעיני־טקטי נפרד, כי אם על־ידי המרת כלי־נשק "מקובלים" בכלים טקטיים־גרעיניים.

החלפה זו גושאת בחובה סכנה ברורה. אם ייוצר משבר שבו תגענה המעצמות היריבות אל סף מלחמה, כי אז יהיו

כוחותיה ה"מקובלים" של רוסיה כה עדיפים מאלה של יריבותיה עד שאין דבר שימנע בעדה מלהכריז — אם תחלטה נה הללו להזקק לכליזין גרעיניים-טקטיים — כי תגובתה תהיה מלחמה גרעינית חסרת-סייג. פעם-אחר-פעם הודיעה התעמולה הרוסית, כי לא ייתכן דבר הקרוי "מלחמה גרעינית מוגבלת", וכי חזקה על השימוש בכליזין גרעיניים-טקטיים שיוליך בהכרח למלחמה גרעינית חסרת סייגים. התקבלנה מעצמות-המערב אתגר זה? אם לא — כי אז כל הישגה של החלפת כלי-הנשק ה"מקובלים" בכליזין טקטיים-גרעיניים יתבטא בהגברת ה"תיקו" — שבחסותו ימשיכו הרורסים בהנחתת פעולותיהם המהפכניות למול חזיתות-הפנים של יריביהם.

חזיון "מלחמה מהפכנית"

דבר שמעצמות-המערב חייבות להבינו הוא כי לפניהן עתה בעיה הסבוכה הרבה-יותר מאלו שבעבר: לא רק לוחמה "מסורתית" — כי אם גם לוחמה-מהפכנית. מכיון שהלוחמה המהפכנית נראית כה "בלתי-צבאית", הוסתרה היא מעין-רואים, כמאחורי מסך-עשן. ע"י ההתרכזות הכללית בענין של התקפה-גרעינית חסרת-סייג, וההגנה מפניה. האסטרטגיה של לוחמה-מהפכנית היא לפורר, יותר מאשר להשמיד, להתקיף את מוחו של האויב על-מנת לשתק את גופו — תחת להתקיף את גופו כדי להטיל מרותך על מוחו. הלוחמה המהפכנית היא הרבה יותר ממכשיר-עזר של הלוחמה הממשית, ואפשר לדמותה לרעל המשתק את האויב בטרם יוכל להלום, או שולל ממהלומותיו את כוחו, באם ינחיתן בכל-זאת. אכן, אמר פעם לנין: "האסטרטגיה הנבונה ביותר היא לדחות את המבצעים עד אשר תעשה התפוררותו הנפשית של האויב את הנחתת מהלומת-המות גם לאפשרית וגם לקלה". ואילו ד"ר קיסינג'ר כותב: "משימתה של לוחמה-פסיכולוגית היא לכפות את ידי האויב באמצעות שימוש

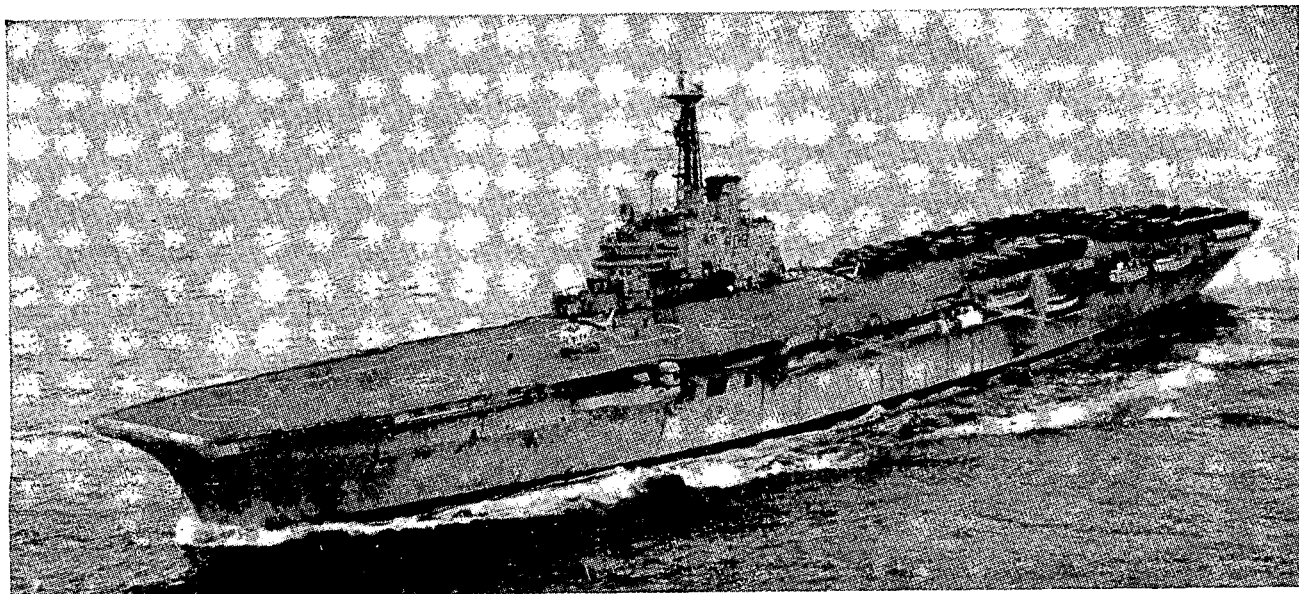
נושאת-המטוסים לשעבר — נושאת-הליקופטרים-קומנדו כיום — "בולוארק" הבריטית, באוקינוס ההודי.

בתפיסות-המושגיות של-רעצמו — ובדיקו זו היתה האסטרטגיה הסובייטית שננקטה בסוגית כלי-הזין הגרעיניים". הכרחי להתייחס אל הלוחמה-המהפכנית בהרבה יותר רצינות מכפי שנהגנו עד כה. כיצד נוכל לשים סייג להתפשטות הסובייטית רק על-ידי היאחזות בקרני נשק-הרתעה — הישג ארוט במצב התגוננות כופה-על-השמרים מבחינה פוליטית. צבאית ופסיכולוגית? הגיעה העת שנחלל להסתופף מאחורי "חומת-מאזינו" הגרעינית שלנו, חדורי-חשש שמא צעד אמיץ מצדנו ימוטטה על ראשנו.

מלחמה "עלידי שליח"

בין הצורות השונות של הפעולות-המהפכניות המתנהלות בהשראת רוסיה קיים "סעיף" אחד שראוי לעיין בו בשימת-לב מיוחדת. שלא כלוחמה-הגרעינית, אין הוא אפוף מעטה-סודיות; ושלא כלוחמה-הפסיכולוגית, הריהו צבאי בהחלט. אלו הן מלחמותיה של רוסיה "באמצעות-שליח", אשר מאז 1945 הטרידו את מנוחת העולם לתועלתה ולרעת יריבותיה. ופעולות אלו ניתן לחלק לשני סוגים:

- פלישה על-ידי מעצמה קומוניסטית אל מדינה לא-קומוניסטית, אם בהנחית רוסיה ואם מתוך אהדה לה — כגון המלחמה בקוריאה או ההשתלטות הסינית על גיורות מסוימות בגבולה הצפוני של הודו;
 - התמרדות של סיעה קומוניסטית, או סיעה לאומנית, במדינה לא-קומוניסטית — ביזמת רוסיה או סין או בתמיכתן — אשר מביאה לידי פרוץ פעולות-איבה גלויות, כמו בהודו-סין הצרפתית ובמאלאיה, או לידי סכנת הפיכה, (בודאי נתמכת מן-החוץ), כפי שזה היה בלבנון.
- מטרתם של מבצעים מסוג זה היא לבלבל את מעצמות-המערב ולהסיח דעתן, לאלצן לפזר את כוחותיהן הלוחמים, ולבזבז את ממונן ומשאביהן — דהיינו, להתקיפן לא רק מבחינה אסטרטגית אלא גם מבחינה כלכלית. או, באם הן

לפי הצורך, להסתתר במעמקי הים — ולהלום לפתע „מאניה אל חוף“, באמצעות ספינות-הנחיתה שלהם. ברם, יכולתם להנחית מהלומה אל פנים היבשת מצטמצמת לתפעול מפציצים ומטוסי-הקרב שבנושאות-המטוסים שלהם — מכיון שמטוסים נושאי-גייסות אינם יכולים לפעול מסיפונין של ספינות אלה. כיצד להשיג זאת, כיצד לשלב את שני סוגי-היכולת של נושאת-הגייסות ושל נושאת-המטוסים — זוהי, איפוא, הבעיה שיש לפתרה, אם רוצים אנו בכך כי עצמה-ימית תבוא לידי מלוא תפועלה במלחמה.

מאז 1945 היה הקרה-מציין העיקרי בהתפתחותה של עצמת-האוויר — המהירות הגוברת-בהתמדה; והגם שמהירות, כשי לעצמה, היא בגדר יתרון צבאי, הרי מאידך גיסא — על ידי שעובדה זו חייבה הארכת המסלולים — עשתה היא למורכבת עוד יותר את בעיית ההמראה והנחיתה. כדי להמתיק את חומרתה של בעיה זו, הוקדשה שימת-לב גדלה והולכת להליקופטר; והנסיון הבריטי בקניה, מאלאיה וקפריסין*, הנסיון האמריקני במספר מקומות, לרבות קוריאה, והנסיון הצרפתי באלג'יריה הוכיחו כולם את התועלת שבו לתכליות צבאיות. יש הליקופטרים — מבין אלה הנמצאים כבר בשימוש ואלה המוכנסים עתה לשימוש — אשר יכולים לשאת 40 איש.

מלבד ההליקופטר הרגיל קיים לאותה תכלית גם ה„רוטודאין“ של מפעלי „פירי“ הבריטיים, אשר טס לראשונה ב-1958. נוסף על יכולתו לנסוק אנכית בעזרת הרוטורים האנכיים שלו, יכול המטוס הזה להעביר את הספק מנועו למדחפי-סילון המקנים לו כוח סחב בכיוון אופקי ומאפשרים לו להגיע למהירות הגדולה בהרבה מזו של ההליקופטר. אולם שני כלי-טיס אלה — מידת-התועלת שבהם מוגבלת בגלל יוקרם הרב ומיעוט מהירותם, פגיעותם

מטוסי-הליקופטר „רוטודאין“ הבריטי

לאש-קרע והצורך בתחזוקה מורכבת ומדוקדקת. זאת ועוד: בעתות מלחמה — אין בהם משום פתרון לבעיית הנחתת נחתים, או הספקה, מנושאות-מטוסים במימדים גדולים.

הנ"א - התשובה האמיתית?

אם גם תימשך התפתחותו של ההליקופטר, נראה כודאי שהפתרון האמיתי ימצא ב„מטוס בעל המראה ונחיתה אנכית“

* ראה ב„מערכות“ חוב' קלז', „חיל-האוויר הבריטי במזרח התיכון“, עמ' 54. — המערך.

לא תיענינה לאתגר — להסב להן אבדן-יוקרה ומעמד, באמצעות הכלמה כזאת בפומבי. במבצעים כאלה — וביחוד באלה מהסוג הראשון — יכולות רוסיה וסין לברור את נקודות-ההתקפה שלהן לכל אורך גבולן הדרומי — המתמשך מן הים-הבלטי עד לימ-סין הדרומי, קו שאורכו כ-20 אלף קילומטר. ברם, על אף יכולתן לפעול ב„קווים-פנימיים“, שולל מהן המחסור בדרכי-תחבורה חלק מיתרונות אלה; כי הדבר מגביל גם את עצמתן של הכוח התוקף וגם את מהירות תגבורו.

לכאורה ישנו מענה מובן-מאליו לסכנות אלו: להיכון לקראתן על-ידי הקמת בסיסים רבי-עצמה מעבר-לים, אשר מלכתחילה הוחסנו בהם בשפע האספקה והציוד הדרושים, והוצבו חילות-המצב; או — רק עם פרוץ משבר — לכנס בתוך בסיסים אלה את הכוחות שיידרשו או לצרכי המצב. אך פתרונות אלה לוקים במגרעות הברורות-לעין. ראשית, שניהם יקרים מאוד; שנית, אין זה מתקבל כליכך על הדעת שהאויב יתקיף דוקא בטוחו הטקטי של בסיס כזה; שלישית, אם יתקיימו אזי בעת-זבוענה-אחת, כפי שניתן לשער, בסיסים אחדים — עלול להיגרם ע"י כך בזבזו חמור של משאבי-הכוח המצויים; ורביעית, אם תיבחר האפשרות הראשונה מהשתיים שהוזכרו, עלול להתברר כי חיל-המצב הקבוע-מראש אינו מאותו סוג שיידרש לפי המצב, בפועל; ואם תיבחר האפשרות השנייה — יבזבזו זמן רב בכינוסם והיערכותם של כוחות בשביל חיל-המצב, בטרם ניתן יהיה לו לפתוח בהתקפת-נגד מצדו. זאת ועוד: אם „מלחמה-באמצעות-שליח“ כזו תתפתח למלחמה „מקובלת“ במלוא-העצמה — מועדים יהיו בסיסים אלה לכי-בוש, כפי שאירע הדבר בסינגפור ובמאנילה במלחמת-העולם השנייה; ואילו במלחמה גרעינית הרי הם בגדר מל-דודות-קבע לפגיעת-פצצות.

החשוב: במקום הנכון, בזמן הנכון

הזמן והמקום הם מעיקרה של הבעיה. „יתרונות הזמן והמקום הריהם, בכל פעולות-מלחמה מחצית הנצחון; ומשאבדו — אין עוד להחזירם“ — כך כתב בימי הריסת הארמדה-הספרדית הגדולה — סאָר פֶּרַאנְסִיס דְרִיִּיק, איש-הים המהולל. עיקר זה נכון היום כפי שהיה נכון ב-1588. היכולת להיות במקום הנכון, ולהלום במהירות מכיוון בלתי-צפוי — אין היא רק ערובה לכך שהאויב ייפגע בטרם יוכל להתבסס ולנצל את העמדה שתפס; יכולת זו, משהוכחה פעם בפועל, תהיה אף לגורם-מרתיע, והיא תניע את האויב להמלך היטב-היטב בדעתו בטרם יערוך עוד פשיטה כזו בנוסח חטוף-יוסחוב.

בעוד שביכולתן של רוסיה וסין לפעול ב„קווים-פנימיים“, יש ביכולת ארה"ב ובריטניה לפעול ב„קווים-חיצוניים“ — באר-קינוסים ובימים המקיפים את יבשת איראסיה מדרום, ממזרח וממערב (ואף מצפון). יכולות הן להתבסס על כוחות-משימה אמפיביים — אשר בין אם גדולים יהיו או קטנים, הריהם מהווים יחידות-פעולה נושאות-עצמן, המאורגנות בקביעות ושלא כונסו בחפזה. הללו אינם זקוקים לבסיסים מעבר-לים, או נמלי-מבוא, היקרים והפגיעים — והעלולים להתגלות כנמצאים במקום הבלתי-נכון, אפילו תהיה זו השעה הנכונה לפעולה. כוחות-משימה אלה יכולים לנוע מעמדה אל עמדה

מה התשובה להצתות?

לכשיושגו ה"נשואין" בין שניים אלה — יינתן צביון חדש בתכלית ל"מלחמות-עלידי-שליח". ובכדי להבהיר את התמור זה שתתאפשר או במצב-הדברים, נשוה-נא מלחמה מסוג זה למעללי של מטורף-לשריפות זידוני.

אם יעלה מטורף זה באש בית-מגורים, הרי בעל-הבית — אם רק יהא ברשותו מכשיר לכיבוי-דליקות — יתכן מאוד ויסיפק להדביר את הלהבות בטרם תתפשטנה. אם לא יהא בידו כל מכשיר-כיבוי שהוא, יוכל הוא לקרוא לגדוד-הכבאים הסמוך ביותר; אלא שהפרשה-זמן שבין פעולה מידית על-ידו לבין הפעולה המושהית של הכבאים עלול לעלות לו באבדן ביתו.

תרגמו זאת ללשון מושגים צבאיים. נניח שרוסיה אורכת את "מבצעי-ההצתה" שלה בפניה נידחה כלשהי בעולם, ובוחרת כקרבת מדינה שאין לה "מכשיר-כיבוי" — שאין לה כוח-הגנה מקומי, שיוכל להגיב על האתגר. הקרבן מועיק את האוי"מ לעזרה; ונניח הנחה רחוקה-למדי — שהקריאה נענית מיד.

לפי מצב-הענינים הנוכחי, יהא תחילה צורך לכנס את "הכבאים", אחר-כך לארגנם — ואז להעבירם אל איזה בסיס יבשתי, שיימצא אולי בריחוק. מאות קילומטרים ממקום התבערה, ויידרשו שבועות כדי להגיע אליו. עד אז, יש לשער שה"כבאים" יועמדו כבר בפני עובדה-מוגמרת, ותידרש מלחמה "מקובלת" שלמה, ולו גם קטנה, כדי לעקור משם את הפולש.

בעוד ההכנות הללו נעשות והכוח מתכנס ונערך, מה יעשה בינתיים הקרמל? הוא ינפף את חרבו הגרעינית, ולאחר ועידת-פיסגה אחת או שתיים תושג נוסחת-פשרה שתאפשר למנוע בושת-פנים גלויה. המבצע יינטש * ועוד נתח של טריטוריה "זרה" יכורסם — ויתוסף אל האימפריה הקומור-ניסטית. דרך אגב, לפני שנים מעטות חישובו ומצאו שמאז ימי-מלכותו של איבן-השלישי (1505—1462), נתרחבה הקי-סרות הרוסית בשיעור ממוצע של 125 קילומטרים-מרובעים ליום.

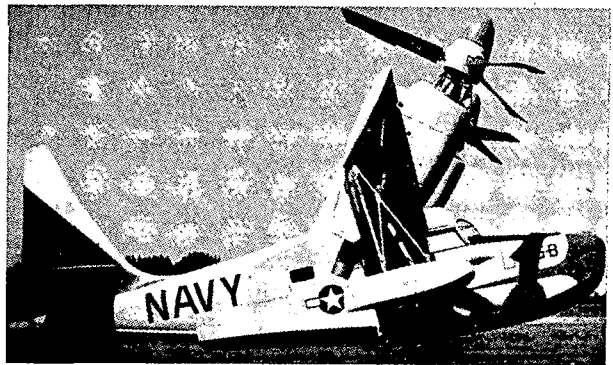
היתרונות שבפתרון אמפיבי

החליפר-נא עתה את הבסיס-היבשתי — או, כפי שהדבר צפוי יותר, את היעדרו של כל בסיס שהוא — בכוח-משימה אמפיבי המוצב, נאמר, באוקינוס ההודי. היות וקשה להניח שלא תהיה אזהרה כלשהי בענין משבר ממשמש-יובא, הרי מיד לאחר התקבל השמועות על בואו, יוכל כוח זה לשוט בכיוון אל מרכז ה"מטרד", ואם תבוא קריאה לעזרתו, יוכל לקרב ולהנחית את מהלומתו. במקום שבועות וחודשים — ההכנות לקראת ה"בזיון" של סואץ נמשכו שלושה ירחים — תונחת המהלומה מיד; ויהיו אשר יהיו הקשיים הפוליטיים העלולים להיות כרוכים בכך — לא יוכלו לגרוע מאום מהיותה התכ-ליתית-ביותר להתנפלות-עלידי-שליח.

הבה וניקח לדוגמה, את גבולות צפון-מזרח הודו. נניח כי

(הנ"א — VTOL — Vertical Take-Off & Landing).

כבר נוצר מנוע סילוני אשר באמצעות כוח-המשיכה שלו המופנה הישר כלפי-מטה, עשוי להרים משקל גדול פי-12.

אחד מגלגלי החיפושים אחר מטוס המראה-אנכית ה-K-16B האמריקני

ויותר, ממשקל-שלו; וכבר פורסמה הידיעה כי "אבטיפוס קטן של כלי-טיס. כזה טס כבר בהצלחה כזו, שיש להניח כי מטוסים גדולים-יותר מסוגו יהיו מצויים לשימוש מעשי תוך שש או שבע השנים הבאות".

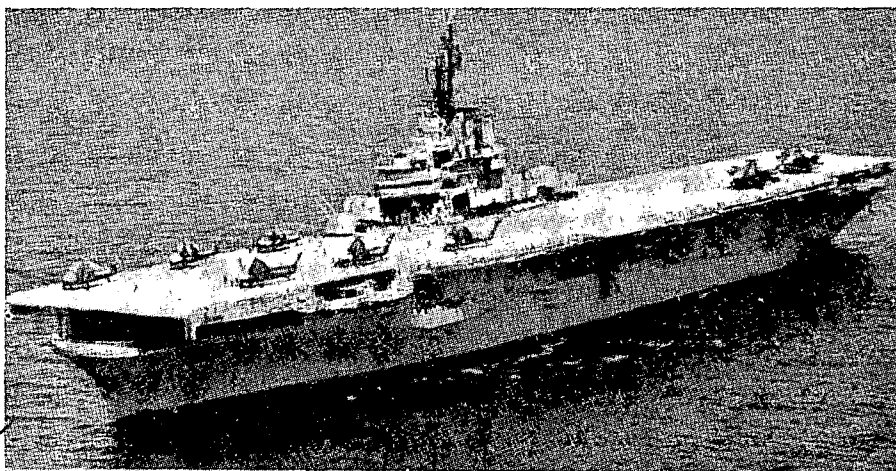
מקור מוסמך אחר, המתיחס לאותו ענין עצמו, קובע כי המתכננים חוזים לשנת 1969 מטוס-נוסעים בעל מהירות על-קולית, המונע על-ידי מנוע-טורבו-סילון, או תשלובת של מנוע טורבו-סילון ומנועי מגח-סילון, הקבועים בזנב; מטוס זה יוכל לשאת 120 נוסעים על פני צפון האוקינוס-האטלנטי (בנתיב אירופה-אמריקה) בפחות משעתיים. "אולם", כותב אותו ברי-הסמכא, "הפרט רבי-הרושם ביותר שבמטוס-עתידי זה יתכן מאוד שיתבטא בנחיתתו האנכית. לנוכח הבעיה של מסלולים שמתארכים-והולכים בתמידות בשל ההכרח להסתגל למהירויות הגדלות-והולכות בלי-הפסק של המטוסים, מכירים מתכננים רבים בעובדה שהמראה ונחיתה אנכיות שהושגו באמצעות כוח-משיכה של סילונים מכוונים כלפי-מטה, הם הפתרון הסופי היחיד".

אם נכונים הדברים לגבי מטוסים אורחיים, הרי בודאי שיאומץ פתרון זה במטוסים צבאיים, באשר הוא צורך דחוף לתכליות מלחמה. לדעת כותב שורות אלה, חלק מן הכסף, המוקדש עתה להקפת הירח ולשילוח קופים וכלבים אל החלל החיצון, היה מביא תועלת רבה הרבה-יותר אילו הוצא על מציאת פתרון זה.

מנקודת-המבט הן של כוחות-הקרקע הן של צי-המלחמה נראות האפשרויות הגלומות במטוס "בעל-הנ"א יעיל" כמהפ-כניות. מטוס כזה יוכל לפעול בחלקות-שטח מוגבלות ותחומות כגון בין עצים, אשר אין להליקופטר גישה אליהן; הוא מפחית את הצורך בצנחנים, שאימונם עולה ביוקר, ושתכופות תלויים בחסדי הרוח; הוא מבטל ההכרח להזקק להצנחת אספקה, דבר המביא לידי התפוררות; ויכולתו להעביר עמוק אל פנים-היבשת כוחות נחתים מצי הנמצא בים, פותרת את הבעיה הנדונה: כיצד ל"שדך" מטוסים נושאי-גייסות עם אניות נושאות-מטוסים.

* יצוין כי מאמר זה נכתב לא רק לפני "תקריט-כוויית", שהפכה אקטואלית בראשית יולי 1961, אלא גם בטרם התלקחה בהריפות על סף 1961, פרשת לאוס, שהמשכה לע"ע ידוע — המעור.

בעידן זה הפך כל סוג של יכור לתבונה של כל מדינה למכשיר-מלחמה, שבו יותקף האויב — אם באורח פסי, בחזיתו החי-צונית, הצבאית; ואם באורח פסי-כולוגי וכלכלי — בחזיתו הפני-מית הלאומית. שתי חזיתות אלה משלימות זו את זו, וחשיבותן שווה.

„בוכסר“ — נושאת-הליקופטרים ונחתים אמריקנית באטלנטיק ובים-התיכון.

מלחמה, לכל צורותיה, היא מכ-שיר פוליטי, ~~האמצעי~~ להשגת מטרה פוליטית ~~מטרה המה-בטאת~~ בשלום המביא עמו רוחה. ~~ואם אין מטרה זו מושגת, הרי אפילו אם תוכחד האויב כליל נמצא כי מבחינה פוליטית הפסדת במלחמה.~~

כלי-זיון, לכל צורותיהם, מקפלים בחובם תכלית שלילית ותכלית חיובית כאחת: על-ידי איום בהפעלתם עליהם להרתיע מלחמה מלפרוץ — ועל-ידי הפעלתם למעשה לא-פר שר לנהלה בפועל.

עצמת-ההרס של כלי-הזיון הגרעיניים היא כה גדולה, שהאיום להשתמש בהם מרתיע את היריב מהשימוש בשכמותם; והפחד ההדדי מפני תפעולם הוא כה גדול, עד שהוא מבטלם כאמצעי-הרתעה לגבי סוגי-מלחמה שאינם גרעיניים.

סוגי-מלחמה אלה הם ה„מלחמה-המהפכנית“ והמלחמה-ה„מקובלת“. מטרתה של הראשונה היא למקמק את האויב מלבר, ולערער כוח-רצונו וכלכלתו; ומטרתה השניה היא להביסו במערכה באורח המסורתי.

ערכובם של כלי-זיון גרעיניים טקטיים עם כלים „מקובלים“ צופן בחובו סכנה כפולה: עלול הוא להוליקנו בדרך מלחמה-גרעינית חסרת-סייגים — ומאידך גיסא, לנוכח האיום בשי-לוח הרסן מעל מלחמה-גרעינית עלול הוא למנוע אותנו מלהשתמש במלחמה ה„מקובלת“ כבמכשיר מדיניותו כשיש הכרח בכך.

אם תתרחש האפשרות השניה — כי אז ינתן חופש-פעולה גמור ללוחמה המהפכנית; ואם תאדע האפשרות הראשונה — כי אז נטושה תהיה מלחמת הכחדה הדדית, בה תחדל המל-חמה להיות מכשיר פוליטי ותהפוך לתוהו-ובוהו הרסני חסר-טעם.

לבסוף, כשמדובר ב„מלחמות-באמצעות-שליח“, וברבים מה-מבצעים המכוונים כלפי חזית-הפנים, יש לבקש את הפתרון בהמראה ונחיתה אנכיות — בצירוף עם מהירות.

הסינים מתקדמים אל תוך נסיכות בוטאן. כדי לעקם משם באמצעות כוח יבשתי, היו נדרשים שבועות; אולם כוח מוטס יכול היה לעבור את המרחק ממפרץ-בנגאל — 800 ק"מ — תוך שעות ספורות. אפשר לטעון כי נושאת-המטוסים הנה כלי-שיט פגיע מדי לצורך מבצע כזה. ואמנם יתכן כי הנה כזה במלחמה גרעינית, או במלחמה מקובלת „במלוא-ההיקף“, אולם מבצע „כירסום“ אינו נמנה על אחת מאלו. בהשוואה עמקן הרי זו מלחמונת „מסוג ג“.

אפילו במלחמה „מקובלת“ כשהיא מתנהלת במלוא-העצמה, יש לעתים לקבל סיכונים מסיכונים שונים; ויתכנו בה מקרים בהם השימוש האסטרטגי בכוחות-מחץ מוטסים עצמאיים, הפועלים בדומה לפרשים-הפושטים של העבר, יהיה אל-נכון רב-ערך לגרימת דאגה ליריב, ליצירת מצבי בהלה, לביצוע חבלות והריסות בשביל לבלבל ולהסית את האויב בכלל.

כיום נראים אולי כל הדברים הללו כבלתי-אפשריים אך באותה מידה עצמה נראו לפני עשר שנים כבלתי-אפשריים רבים מן המוטסים הטסים היום. אנו חיים בעידן של ניידות גדלה-והולכת; מדי יום ביומו „מתכוץ“ כדור-הארץ, מבחינת היחס שבין הזמן למרחב. הסכנה הגורלית שלנו היא, שאם לא נגיה הלאה בדרכנו לקראת העתיד — יבוא העבר ויבלענו.

לסיכום

אנו חיים בעידן של „מלחמת-תמיד“, שנפתח על-ידי המהפ-כות-הרסניות-והגרעיניות — עידן שבו התחרות בהכנות למלחמה היא-היא המלחמה-לאמתה, המתמדת והבלתי-פוסקת.